

Asia: VN/4682/2023

Suomen kansalaiseen rinnastettavat henkilöt valtion tukemien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen asukasvalinnassa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vailla vakinaista asuntoa ry:n lausunto lakimuutosehdotukseen Suomen kansalaisiin rinnastettavista henkilöistä valtion tukemien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen asukasvalinnoissa.

Lakimuutosehdotus avaa alle vuoden oleskeluluvalla Suomessa oleskeleville, joiden oleskelulupa perustuu tilapäiseen suojeluun, brexit sopimukseen ja ICT perusteeseen, mahdollisuuden hakea valtion tukemia vuokra- ja asumisoikeusasuntoja. Lain mukainen mahdollisuus ei kuitenkaan konkreettisesti tarkoita sitä, että henkilöllä olisi tosiasiallinen mahdollisuus hakea ja ottaa vastaan ko. asunto. Lakimuutoksessa pitäisi avata täsmällisemmin sen vaikutusta oikeuteen muihin etuuksiin, tukiin ja palveluihin, esimerkiksi toimeentulotukeen ja asumistukeen. Tällä on suuri merkitys sille, onko ihmisillä tosiasiallinen mahdollisuus ottaa asunto vastaan, vaikka hän muodollisesti olisi kelpoinen sitä hakemaan. Jos lakimuutoksen vaikutusta näihin taloudellisiin reunaehtoihin, jotka paljolti määrittävät, varsinkin tilapäisen suojelun nojalla maassa oleskelevien, mahdollisuutta ottaa asunto vastaan, päädytään tilanteeseen jossa syntyy erilaisia alueellisia käytäntöjä, hallinnollista sekavuutta ja samassa tilanteessa olevien ihmisten yhdenvertaisuutta vaarantavia yksilökohtaisia päätöksiä.

Lainsäädäntöä on lähdetty muuttamaan erityisesti Ukrainan sodan takia Suomeen saapuneiden, tilapäisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneiden ihmisten, asumistilanteen parantamiseksi. Kyseessä on suuri ihmisryhmä, ja jos he hakutilanteessa sijoittuvat korkeimpaan kiireellisyysluokkaan, kuinka tämä vaikuttaa ARA lainoitettujen vuokra-asuntojen markkinaan varsinkin suuremmissa kasvukeskuksissa ja erityisesti Metropolialueella. Jäävätkö muut ihmisryhmät, jotka ovat kohtuuhintaisen valtionrahoittaman vuokra-asumisen tarpeessa, kokonaan ilman tätä mahdollisuutta?

Myönteisenä puolena lakiehdotuksessa näemme, että lakimuutos lisää eri pituisilla oleskeluluvilla Suomessa oleskelevien yhdenvertaisuutta ARA lainoitettujen vuokra- ja asumisoikeusasuntojen haussa. Kielteisenä puolena on, että muutos koskee vain tilapäisen suojelun, brexit sopimusten perusteella ja ICT perusteisesti myönnettyillä oleskeluluvilla maassa olevia, eikä ulotu muihin, käytännössä maassa pitkäaikaisesti oleskeleviin, esimerkiksi turvapaikanhakuprosessissa oleviin ihmisiin. Suomessa oleskelee mm. pitkään turvapaikkaprosessissa olleita ihmisiä, jotka ovat jo hyvin integroituneet suomalaiseen yhteiskuntaan, ovat aktiivisesti työelämässä ja/tai opiskelevat, mutta joiden ei ole mahdollista hakea ARA-rahoitteisia tai muitakaan vuokra-asuntoja niin kauan kuin heillä ei ole voimassa olevaa oleskelulupaa.

Tiivola Sanna

Vailla vakinaista asuntoa ry - Jussi Lehtonen palvelupäällikkö, Heini
Puurunen maahanmuuttoasiantuntija